

Prijsindexcijfers Laad-, los- en overslagdiensten

Koen Link

Verklaring der tekens

.	= gegevens ontbreken
*	= voorlopig cijfer
x	= geheim
–	= nihil
–	= (indien voorkomend tussen twee getallen) tot en met
0 (0,0)	= het getal is minder dan de helft van de gekozen eenheid
niets (blank)	= een cijfer kan op logische gronden niet voorkomen
2006–2007	= 2006 tot en met 2007
2006/2007	= het gemiddelde over de jaren 2006 tot en met 2007
2006/'07	= oogstjaar, boekjaar, schooljaar enz. beginnend in 2006 en eindigend in 2007
2004/'05–2006/'07	= boekjaar enz., 2004/'05 tot en met 2006/'07

In geval van afronding kan het voorkomen dat de totalen niet geheel overeenstemmen met de som der opgetelde getallen.

Verbeterde cijfers in de staten en tabellen zijn niet als zodanig gekenmerkt.

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Prinses Beatrixlaan 428
2273 XZ Voorburg

Prepress

Centraal Bureau voor de Statistiek - Facilitair bedrijf

Inlichtingen

Tel.: (088) 570 70 70
Fax: (070) 337 59 94
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

Bestellingen

E-mail: verkoop@cbs.nl
Fax: (045) 570 62 68

Internet

www.cbs.nl

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2007.
Verveelvoudiging is toegestaan, mits het CBS als bron wordt vermeld.

1. Inleiding

Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) start met de publicatie van prijsindexcijfers voor de 'Laad-, los- en overslagdiensten'. Dit artikel beschrijft hoe deze prijsindexcijfers zijn samengesteld. Daarnaast worden de uitkomsten van de prijsontwikkeling in 2006 en de eerste helft van 2007 gepresenteerd. De prijsindexcijfers zijn gebaseerd op gerealiseerde volumetarieven (Unit Values) per kwartaal. De volumetarieven zijn berekend door de opbrengst van het laden, lossen of overslaan van producten te delen door het bijbehorende volume aan producten. De prijsontwikkeling van de diensten is gelijk aan de mutatie van de Unit Values.

2. Producentenprijsindexcijfers voor diensten

De prijsindexcijfers voor de zakelijke dienstverlening maken deel uit van het stelsel van producentenprijsindexcijfers. Producentenprijsindexcijfers geven (onder andere) inzicht in de prijsontwikkeling van de afzet van de producten van Nederlandse producenten. Binnen dit stelsel bestaan al geruime tijd producentenprijsindexcijfers voor de delfstoffenwinning en de nijverheid, terwijl er nauwelijks producentenprijsindexcijfers voor de dienstensector zijn. Het CBS werkt daarom sinds 2000 hard aan het uitbreiden van het bereik van de producentenprijsindexcijfers met de dienstverlening (zie appendix). Er worden nu prijsindexstatistieken gepubliceerd over operationele autolease, het goederenwegvervoer, ingenieursdiensten, advocaten, notarissen, accountants, koeriers, softwareconsultancy, reiniging en opslag. Een belangrijk doel van deze nieuwe prijsindexcijfers is het verbeteren van de ramingen van de volumeontwikkeling in de Nationale rekeningen.

Bedrijven die zich bezighouden met 'Laad-, los- en overslagactiviteiten' vormen een belangrijk onderdeel van de zakelijke dienstverlening. In het jaar 2006 is onder een beperkt aantal bedrijven een pilotonderzoek gehouden naar de mogelijkheden voor de prijswaarneming. Rekening houdend met de resultaten van dat onderzoek is een steekproefpanel samengesteld en is de reguliere waarneming gestart. Dit artikel gaat nader in op de berekening van de nieuwe prijsindexcijfers.

3. Basisgegevens

3.1 Samenstelling van het panel

Voor de samenstelling van het panel is een steekproef getrokken uit het Algemeen Bedrijfsregister van het CBS. In totaal zijn er 49 bedrijven bij het onderzoek betrokken. Deze bedrijven leveren bruikbare respons. De bedrijven houden zich bezig met het laden, lossen of overslaan van diverse producten zoals containers, bulk- en stukgoed.

3.2 Unit Value

Uit het pilotonderzoek bleek dat de prijsindex het best op zogenaamde Unit Values gebaseerd kon worden. De redenen hiervoor zijn onder meer dat het merendeel van de bedrijven de benodigde gegevens voor deze methode kan leveren en dat met deze methode prijsontwikkelingen op kwartaalbasis gemeten kunnen worden. Voor de waarneming van Unit Values wordt na afloop van een kwartaal het volume aan onder andere containers, bulk- en stukgoed en de daaruit voortvloeiende opbrengst opgevraagd. De Unit Value wordt berekend als het quotiënt van de opbrengst en het verwerkte volume.

Bij deze waarneming wordt het voor de klant geladen, geloste of overgeslagen product als transactie-eenheid beschouwd. Idealiter zou de waarneming voor een producenten-

prijnsindex betrekking hebben op de prijzen van diensten die in de tijd niet veranderen. Dit is met diensten als transactie-eenheid niet zeker, omdat veranderingen in de werkwijze van de bedrijven tot veranderingen van de dienst kunnen leiden. Het is echter niet mogelijk een correctie voor deze veranderingen op de Unit Values toe te passen.

Afhankelijk van de mogelijkheden binnen de bedrijven leveren de bedrijven cijfers voor het totale bedrijf, naar deelmarkt en/of product. Door de prijsinformatie, waar mogelijk, uit te splitsen naar soorten overslag en soorten goederen, worden zo homogeen mogelijke diensten onderscheiden. Dit minimaliseert de kans dat vertekende resultaten worden verkregen door een andere samenstelling van activiteiten.

Het uiteindelijke prijsindexcijfer wordt alleen op totaalniveau gepubliceerd. Er is niet voldoende informatie om voor de aparte deelmarkten cijfers te publiceren.

3.3 Informatie voor het wegingschema

Voor de wegingsfactoren worden omzetten over het jaar 2005 gebruikt die door de bedrijven uit het panel zijn opgegeven. De omzetten worden uitgesplitst naar deelmarkt.

4. Berekeningsmethode

De prijsindex wordt berekend volgens een combinatie Lowe en een Unit Value index. Hierbij wordt de prijs van een verzameling diensten vergeleken met de prijs van dezelfde diensten in de voorafgaande periode. De relatieve aandelen (de wegingen) van de diensten ten opzichte van de andere diensten in de verzameling is binnen een deelmarkt en binnen een bedrijf gelijk. Deelmarkten bestaan in dit geval uit de laad-, los- en overslagactiviteiten met betrekking tot zeeschepen en de activiteiten in het achterland. Daarnaast is er nog een onderscheid gemaakt tussen de deelmarkten voor het laden, lossen en overslaan van containers en bulk- en stukgoed.

Voor het berekenen van de prijsindexcijfers voor Laad-, los- en overslagdiensten worden de Unit Values uit de lopende periode gedeeld door dezelfde tarieven uit de vorige periode. De meeteenheid is uitgesplitst naar deelmarkt. Uit deze ontwikkeling op het laagste niveau wordt voor ieder bedrijf per deelmarkt een gewogen meetkundig prijsindexcijfer berekend.

Vervolgens worden de prijsindices per bedrijf binnen de betreffende deelmarkt, per stratum (groep van bedrijven van een bepaalde grootte) gewogen rekenkundig gemiddeld. Daarna worden de prijsindices van deze groepen bedrijven (binnen de deelmarkt) gewogen rekenkundig gemiddeld zodat er een prijsindexcijfer per deelmarkt ontstaat. Op basis van deze prijsindexcijfers wordt tot slot gewogen rekenkundig gemiddeld om te komen tot een prijsindexcijfer voor Laad-, los- en overslagdiensten.

De relatieve aandelen (de wegingen) van de bedrijven worden gebaseerd op totale omzetten van de bedrijven uit het jaar 2005. De wegingen zijn zo bepaald dat een bedrijf in de waarneming model staat voor bedrijven met een vergelijkbaar aantal werknemers buiten de waarneming.

De gewichten van de bedrijven worden jaarlijks aangepast door middel van een mini-basisverlegging. Met behulp van jaarlijkse 'price updating' op de gewichten van de bedrijven wordt, naar aanleiding van de ontwikkeling van de prijzen, de prijsindex berekend. Wanneer voldoende informatie beschikbaar is zullen de weefactoren ook worden aangepast aan andere veranderingen in de omzetaandelen.

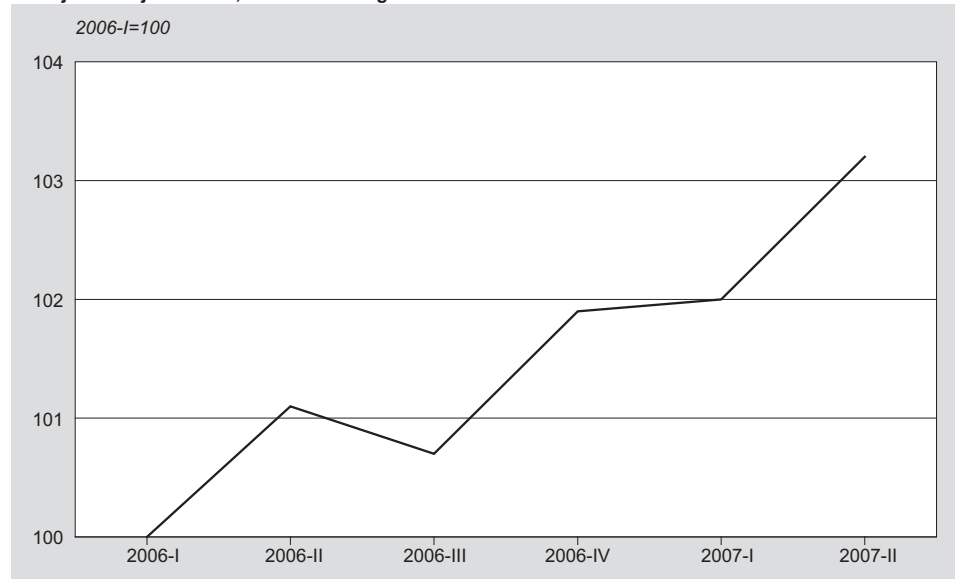
5. Uitkomsten

De reeks van prijsindexcijfers op basis van Unit Values per kwartaal is opgenomen in staat 1. De publicatie betreft enkel het totaalcijfer.

Staat 1
Prijsindexcijfers Laad-, los- en overslagdiensten

	2006-I=100
2006-I	100,0
2006-II	101,1
2006-III	100,7
2006-IV	101,9
2007-I	102,0
2007-II	103,2

1. Prijsindexcijfers Laad-, los- en overslagdiensten

6. Toekomst

Het CBS gaat deze statistiek ieder kwartaal samenstellen. De uitkomsten worden gepubliceerd in StatLine en op de CBS-website. Verder zal worden bekeken of eventuele toekomstige marktveranderingen nog aanleiding zijn voor aanpassingen of verbeteringen van de statistiek. Er zal onder andere worden gekeken naar de verschillen tussen de prijsontwikkelingen van het laden, lossen en overslaan van goederen die geïmporteerd en geëxporteerd worden en de mogelijke effecten daarvan op de prijsontwikkeling voor het bedrijf en de deelmarkt. Ook zal er continu worden gekeken naar de methoden om te corrigeren voor kwaliteitsveranderingen.

Appendix

In 1997 werd in de Europese Unie (EU) een akkoord bereikt over het Stabiliteit- en groei-pact. Als gevolg daarvan heeft het bbp, als basis voor de afdracht aan de EU, een belangrijke administratieve functie. Voor de bepaling van de reële groei van het bbp, dat wil zeggen van het volume van het bbp, moet de nominale bbp-groei worden ontdaan van de prijscomponent. Dit wordt ook wel defleren genoemd. Dit toegenomen belang heeft in eerste instantie geleid tot een Beschikking van de Europese Commissie waarin de beginselen van prijs- en volumemeting in de nationale rekeningen zijn vastgelegd. Deze beschikking onderscheidt A-, B- en C-methoden voor prijs- en volumemetingen in de Nationale rekeningen. A-methoden zijn de meest correcte c.q. meest geëigende methoden. B-methoden mogen worden gebruikt bij het ontbreken van de informatie die nodig is voor een A-methode. De derde categorie, C-methoden, mogen niet worden gebruikt. De kenmerken van een A-, B- of C-methode hangen onder meer af van het

terrein waarvoor deze geldt. Zo is het gebruik van (zuivere) producentenprijsindices de A-methode voor het defleren van productie. Een ander belangrijk punt is dat het gebruik van inputindicatoren voor marktproductie als C-methode is gekwalificeerd en daarom niet meer is toegestaan.

Naast het gebruik voor het defleren in de nationale rekeningen, heeft het belang van de prijsindexstatistieken voor dienstverlening als kortetermijnindicatoren geleid tot een uitbreiding van een Beschikking van de Europese Commissie die de publicatie van de prijsindexstatistieken zelf voorschrijft.

Voor alle EU-lidstaten en dus ook voor Nederland leidden deze ontwikkelingen tot een uitbreiding van programma voor prijzenstatistieken. Het CBS streeft naar ontwikkeling van prijsindices volgens A-methoden, zuivere prijsindices. De prijsindices die het CBS momenteel over de gehele breedte van de zakelijke dienstverlening ontwikkelt, voldoen minimaal aan de vereisten voor een B-methode.